

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **V. B.,** zast. Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem, se sídlem v Plzni, Františkánská 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 3. 2004, č. j. 15 Az 456/2003 - 16,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 23. 5. 2003, č. j. OAM-2099/VL-07-04-2003 byla zamítnuta žádost žalobce o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“). Současně bylo rozhodnuto, že se žalobci neuděluje azyl podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, a že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Správní orgán v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o udělení azylu byla nemožnost žalobce najít si ve vlasti zaměstnání a snaha o legalizaci pobytu na území ČR po obdržení správního vyhoštění. Správní orgán dospěl k závěru, že v průběhu řízení nebyla shledána žádná skutečnost, která by vedla k závěru, že žadatel splnil podmínky pro udělení azylu podle § 12 a § 13 zákona o azylu. Po posouzení jeho osobní situace a poměrů v jeho zemi nebyl žalobci udělen azyl z humanitárních důvodů ve smyslu § 14 zákona o azylu.

Proti citovanému rozhodnutí podal žalobce opravný prostředek (žalobu), ve které žalovanému vytýkal porušení ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb. (správní řád), neboť nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí a v důsledku toho nesprávně posoudil jeho žádost o azyl. Vytýkal mu dále, že důkazy, které si pro rozhodnutí opatřil, nebyly úplné, a tak došlo opětovně k porušení § 32 odst. 1 a dále § 34 odst. 1 správního řádu, dále že rozhodnutí žalovaného nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Dále konstatoval, že nesouhlasí s rozhodnutím, protože na Ukrajině by neměl kde bydlet, odvykl si na tamní styl života a nechce znovu potkat ty samé problémy, kvůli kterým opustil vlast. Dodal, že v ČR si zvykl, chce tady žít a založit si rodinu. Žalobce proto navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc vrátil správnímu orgánu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 24. 3. 2004, č. j. 15 Az 456/2003 - 16, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Konstatoval, že podle správního spisu žalobce v žádosti o udělení azylu uvedl, že opustil svou vlast z ekonomických důvodů, aby v ČR mohl pracovat; bylo mu uděleno správní vyhoštění, proto žádal o azyl. Z uvedeného je podle názoru krajského soudu zcela zřejmé, že žalobce neuváděl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Jeho důvody k podání žádosti o azyl jsou jiné, odlišné od těchto zákonných důvodů pro udělení azylu, žalovaný tedy rozhodl důvodně a v souladu s ustanovením § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, když žalobcovu žádost o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou. Konstatoval, že v případě žalobce nejsou splněny ani podmínky udělení azylu podle § 13 zákona o azylu a dále, že správní orgán posoudil situaci žalobce i vzhledem k § 14 zákona o azylu a rozhodl tak na základě svého správního uvážení, jehož rozsah nepřísluší soudu přezkoumávat. Soud neshledal na straně žalobce ani překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Z těchto důvodů dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Ve včas podané kasační stížnosti uvedl žalobce (dále jen stěžovatel), že jí podává v souladu s ustanovením § 103 odst. 1 písm. a), b), d) zákona č. 150/2002 Sb.

K označenému písm. a) citovaného zákonného ustanovení vyslovil názor, že krajský soud, stejně jako žalovaný správní orgán, nesprávným způsobem posoudil právní otázku, a sice, zda je možno na případ stěžovatele vztáhnout ustanovení §16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Namítal dále, že soud se nezabýval situací v domovském státě stěžovatele, která jej donutila vycestovat ze země a požádat v ČR o azyl. Dále uvedl, že se ve své zemi dostal do finančních potíží a nebyl schopen si legálním způsobem zajistit prostředky pro svou obživu, ani najít lidsky důstojné bydlení. Je toho názoru, že s ohledem na shora uvedené, jsou dány podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, neboť patří do sociální skupiny nezaměstnaných, kteří nemají žádné hmotné zabezpečení a domovský stát tuto situaci toleruje.

K ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. namítal, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, a na základě takto zjištěného skutkového stavu nebylo možné ve správním řízení o udělení azylu spravedlivě rozhodnout. Nerespektoval situaci stěžovatele, který jako účastník azylového řízení má jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi, když toto nechal zcela bez povšimnutí.

K označenému písm. d) citovaného zákonného ustanovení stěžovatel uvedl, že krajský soud nesprávným způsobem posoudil otázku, zda správní řízení, předcházející podání žaloby, netrpělo procesní vadou. Vyslovil přesvědčení, že žalovaný se porušení správního řádu dopustil minimálně tím, že nedostatečným způsobem provedl dokazování ve věci. Stěžovatel rovněž namítal porušení ustanovení § 47 odst. 3 zákona č.71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), neboť rozhodnutí žalovaného, resp. odůvodnění v něm uvedené považuje za nedostatečné.

Stěžovatel dále nesouhlasil se způsobem, jakým se soud vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážek vycestování. Svůj návrat do domovské země nepovažuje za bezpečný vzhledem k chybějící ochraně ze strany policie. Při vycestování zpět na Ukrajinu mu hrozí nebezpečí mučení a nelidského a ponižujícího zacházení. Při zjištění státních orgánů, že požádal v ČR o azyl, bude podroben perzekuci, resp. administrativní šikaně ze strany milice a dalších státních orgánů; odkázal rovněž na Zprávu MZV USA o dodržování lidských práv ze dne 31. 3. 2003. Na základě výše uvedených skutečností se proto domníval, že splňuje zákonné podmínky pro přiznání překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu, kterými se žalovaný ani krajský soud v odůvodnění svých rozhodnutí nezabývaly a navrhoval, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně žádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný správní orgán ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními přepisy. K argumentaci stěžovatele o zařazení do sociální skupiny nezaměstnaných odkázal správní orgán na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 10. 1996, č. j. 6A 515/1995, ve kterém je definován pojem „sociální skupina“ ve smyslu relevantních právních předpisů týkajících se azylového práva. Konstatoval, že v případě stěžovatele neshledal naplnění podmínek ustanovení § 12 zákona o azylu. Plně odkázal na správní spis. Správní orgán neshledal důvody k přiznání odkladného účinku a navrhoval, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl a odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznal.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že se stěžovatel dovolává právních důvodů kasační stížnosti vymezených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Pokud jde o důvod kasační stížnosti uplatňovaný stěžovatelem podle § 103 odst. 1 písm. b), kdy stěžovatel tvrdí, že žalovaný zcela nerespektoval jeho situaci, kdy jako účastník azylového řízení má jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi, je třeba uvést, že jak správní orgán, tak i soud vycházel z údajů uváděných stěžovatelem v žádosti o udělení azylu ze dne 30. 11. 2002 a při pohovoru ze dne 6. 12. 2002. Stěžovatel sdělil, že Ukrajinu opustil v dubnu roku 1995, aby mohl v ČR pracovat. Od té doby žije a pracuje v ČR. Bylo mu uděleno správní vyhoštění z ČR, proto odešel do azylového zařízení a žádal o azyl. Stěžovatel rovněž uvedl, že v případě návratu na Ukrajinu se ničeho neobává.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal, že by skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech, nebo s nimi byla v rozporu. Shledal naopak, že zjištění učiněná správním orgánem vycházejí zejména ze skutečností, které sdělil sám stěžovatel. Nebylo rovněž zjištěno, že by při zjišťování skutkové podstaty byl správním orgánem porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem, a že by tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí, a nelze ani dovodit, že by napadené rozhodnutí správního orgánu bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Z výše uvedeného Nejvyšší správní soud dovodil, že důvody kasační stížnosti tvrzené stěžovatelem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) v posuzované věci dány nejsou.

Pokud jde o další námitku stěžovatele, kterou odůvodňuje ustanovením § 103 odst. 1 písm. d), je třeba uvést, že ani v tomto případě Nejvyšší správní soud důvod pro podání kasační stížnosti neshledal. Podle uvedeného ustanovení lze kasační stížnosti podat z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Dovolává-li se dále stěžovatel důvodu uvedeného v ustanovení ů 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a krajskému soudu vytýká, že nepřezkoumal napadené rozhodnutí správního orgánu z hlediska dodržení procesních předpisů v řízení, které vydání napadeného rozhodnutí předcházelo, je třeba uvést, že Nejvyšší správní soud taková pochybení v postupu krajského soudu neshledal. Jak již bylo výše uvedeno, Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s názorem, že dokazování ve věci nebylo provedeno dostatečným způsobem. K tomu podotýká, že správní orgán musí umožnit žadateli o azyl sdělit v řízení všechny okolnosti, které považuje pro udělení azylu za významné, avšak není jeho úkolem předestírat důvody, pro které je azyl obvykle poskytován (obdobně viz rozsudek NSS 5 Azs 26/2003). Tímto způsobem správní orgán v případě stěžovatele postupoval, přičemž ze spisu není

patrno, a stěžovatel to ani netvrdí, že by byl jakýmkoliv způsobem v průběhu řízení o udělení azylu omezován při sdělení důvodů azylu, jež sám uplatňoval. Nejvyšší správní soud tedy důvody tvrzené ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. v posuzované věci neshledal.

Ke konkrétní námitce stěžovatele - krajský soud nesprávným způsobem posoudil právní otázku, zda správní řízení netrpělo procesní vadou; správní orgán provedl nedostatečným způsobem dokazování, resp. rozhodnutí žalovaného neodpovídá dikci § 47 odst. 3 správního řádu a řízení tak trpí neodstranitelnou vadou a je třeba je zopakovat - zaujal Nejvyšší správní soud závěr, že rozhodnutí je zcela v souladu s dikcí ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu, není zatíženo neodstranitelnou vadou, a řízení není třeba proto opakovat; krajský soud tak postupoval i v této otázce správně. K další opakované námitce stěžovatele - správní orgán provedl nedostatečným způsobem dokazování - odkazuje Nejvyšší správní soud na výklad podaný k § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (viz výše) a stěžovateli rovněž nepřisvědčil.

K další námitce - stěžovatel uvedl, že krajský soud byl povinen i v jeho případě přezkoumat rozhodnutí, jakož i jemu předcházející řízení z hlediska dodržení procesních předpisů – Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud rozhodnutí přezkoumal zcela v souladu se zákonem, a s jeho závěry se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud. Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v souzené věci naplnění žádného z důvodu vymezeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. neshledal.

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje i s právním posouzením věci správním orgánem a potažmo i krajským soudem. Jak již bylo opakovaně Nejvyšším správním soudem rozhodováno, ekonomické důvody nejsou bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu. Finanční potíže v domovském státě nebyly totiž zapříčiněny důvody pro azylové řízení významnými, tedy pronásledováním z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině, či pro zastávání politických názorů. Namítá-li stěžovatel, že patří do sociální skupiny nezaměstnaných, kteří nemají žádné hmotné zabezpečení a domovský stát tuto situaci toleruje, případně podporuje, je třeba uvést, že ani tato námitka nemůže odvrátit závěr o tom, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, pojem „sociální skupiny“ sice nevymezuje, lze však dospět k závěru, že sociální skupina se skládá z osob podobného společenského původu nebo postavení, obdobných majetkových poměrů, společenských obyčejů, apod. Příslušnost k ní se stává důvodem k pronásledování zpravidla tehdy, když její politická, názorová orientace, minulost nebo hospodářská činnost jejich členů, či samotná jejich existence, jsou považovány za překážku politice vlády, nebo když taková skupina není považována za loajální vůči státu či jeho exekutivě. U stěžovatele jako u nezaměstnaného o takové sociální skupině nelze uvažovat, když je nutno vzít v úvahu i to, že nepříznivá ekonomická situace a ztížená možnost zaměstnání dopadá na mnoho obyvatel Ukrajiny.

Konečně k posledním tvrzením stěžovatele - nesouhlasí ani se způsobem, jakým se soud I. stupně vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážek vycestování; soud přehlíží situaci na straně stěžovatele, který svůj návrat s ohledem na chybějící ochranu ze strany policie nepovažuje za bezpečný; při návratu mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského

a ponižujícího zacházení; odkázal rovněž na Zprávu MZV USA o dodržování lidských práv ze dne 31. 3. 2003 - Nejvyšší správní soud uvádí, že s odkazem na ustanovení § 28 zákona o azylu, není třeba v případě zamítnutí žádosti o udělení azylu (jako zjevně nedůvodné) podle § 16 zákona o azylu odůvodňovat existenci překážek vycestování a správní orgán, ani soud proto zákon neporušily.

V posuzované věci rozhodnutí správního orgánu I. stupně však ve výroku obsahuje výrok o neudělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu. V daném případě je tedy nutno konstatovat, že správní orgán pochybil, jestliže žádost stěžovatele zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 zákona o azylu a současně posuzoval a rozhodl o neudělení azylu podle § 13 (sloučení rodiny) a § 14 (humanitární azyl) a v odůvodnění napadeného rozhodnutí se o nich vyjadřoval. Pokud totiž z řízení o žádosti o udělení azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona, pak správní orgán bez dalšího – ale jen ve lhůtě podle odst. 2 téhož ustanovení – zamítne žádost. Rozhodne tedy konečným způsobem ve věci, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona. Pro rozhodování o udělení azylu některého z důvodů předvídaných v ustanovení § 13 a § 14 zákona je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Protože tento důvod při zamítnutí žádosti podle § 16 zákona zjišťován není, dostává se výrok správního oránu o zamítnutí žádosti o udělení azylu podle § 16 zákona do logického rozporu s výrokem o neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona. Toto formální pochybení správního orgánu zůstává však bez vlivu na zákonnost přezkoumávaného rozhodnutí a nezpůsobuje ani jeho nicotnost. Byť se krajský soud tímto nedostatkem napadeného rozhodnutí žalovaného nezabýval, nelze mu vytknout nezákonný postup, neboť z odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, že se zcela přesvědčivě vypořádal s výrokem napadeného rozhodnutí, který v něm byl správně obsažen, tedy s výrokem o tom, že žádost stěžovatele byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že posouzení právních otázek soudem nepovažuje za nesprávné a důvod tvrzený stěžovatelem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. v posuzované věci neshledal.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť stěžovatel s podanou kasační stížností úspěch neměl.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. dubna 2005

JUDr. Marie Turková

předsedkyně senátu